

Поп Григорій Степанович

Доктор хімічних наук, фахівець у сфері синтезу поверхнево-активних речовин та створення композиційних систем різного призначення

Народився 4 березня 1945 р. у м. Хуст Закарпатської області. Протягом 1963–1968 рр. навчався на хімічному факультеті Ужгородського державного університету (спеціальність «Хімія»).

В 1969 р. Григорій Поп почав працювати у секторі нафтохімії Інституту хімії високомолекулярних сполук АН УРСР. Тут пройшов шлях від старшого інженера (керівника групи) до провідного наукового співробітника. З 1989 р. працює в Інституті біоорганічної хімії та нафтохімії. Із 1991 р. він очолював лабораторію фізико-хімії і застосування ПАР, а з 1999 р. є завідувачем відділу поверхнево-активних речовин ІБОНХ НАН України.

У 1976 р. Григорій Степанович захистив кандидатську дисертацію «Синтез і властивості поліамідокислот та їх солей у розчинах», а в 1999 р. — докторську «Наукові основи створення і застосування поверхнево-активних систем для підвищення видобутку нафти та газу».

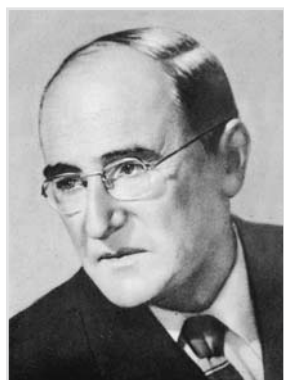
В 1987 р. спільно з фахівцями провідних підприємств ПАТ «Газпром» учений розробив і запровадив комплексний композиційний реагент «Дисін», ефективні технології глушіння та ліквідації газопроявів у свердловинах. Продуктивність останніх після глушіння не тільки не погіршувалася, як це було раніше, а й зросла на 18–24%, що, разом із усуненням газопрояву, забезпечило додатковий видобуток газу (понад 7 млрд м³) і конденсату (500 тис. т). Для родовищ із низьким пластовим тиском уперше розроблено полегшені інвертні дисперсії, які упродовж 2003–2006 рр. було впроваджено на Ямбурзькому ГКР.

Протягом останніх десятиріч Г. С. Поп займається вивченням синтезу екобезпечних ПАР-додатків поліфункціональної дії до мастильних матеріалів, створенням біорозкладаваних композицій для паливно-енергетичного комплексу. Завдяки проведеним фундаментальним дослідженням, він запропонував новітню модель перебігу реакцій у мікроемульсіях, яка розкриває суть синтезу нанодисперсних речовин і дозволяє прогнозувати властивості композиційних наноматеріалів (водно-паливні мікроемульсії, нанодисперсії для мастил та попередження випаровування палива).

Григорій Степанович — автор монографії «Нафта і газ у сучасній економіці», 156 наукових публікацій, більше 80 патентів на винаходи. Він — член-кореспондент Міжнародної академії технологічних наук, член Нью-Йоркської академії наук та Міжнародного товариства інженерів-нафтовиків і газовиків.

Брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Внесок Г. С. Попа у розвиток науки і промисловості визнаний на міжнародному рівні, зокрема інформація про вченого міститься у 17-му енциклопедичному виданні «Who's who in the world», книгах «People of the 20th century», «The Europe 500: leaders for the new century».

Порфир'єв Володимир Борисович

Академік АН УРСР, фахівець із питань походження нафти і газу

Народився 9 липня 1899 р. у м. В'ятка (зараз — м. Кіров, Росія). Здобув вищу освіту в Пермському університеті та Петроградському гірничому інституті. У 1938 р. захистив докторську дисертацію й очолив дослідження нафтової проблематики в Інституті геологічних наук АН УРСР, водночас читав курс лекцій на геологічному факультеті КДУ ім. Т. Г. Шевченка. В роки війни працював в Інституті геології АН Узбецької РСР, а в 1944 р. став керівником нафтового відділу ІГН АН УРСР (м. Київ).

У 1945 р. В. Б. Порфир'єв створив Львівське відділення Інституту геологічних наук АН УРСР та кафедру геології і розвідки нафтових та газових родовищ у ЛПІ. В 1951 р. відділення було реорганізоване в Інститут геології корисних копалин АН УРСР. Науковець керував цією установою 12 років; у 1962 р. вона перетворилася в Інститут геології і геохімії горючих копалин АН УРСР.

У 1963 р. учений став директором ІГН АН УРСР, де працював до останніх днів життя (з 1968 р. — завідувач відділу геології і генезису нафтових та газових родовищ).

Володимир Борисович вивчав геологічну будову та нафтогазоносність України, впродовж тривалого часу (1926–1956) опрацював теорію утворення нафти з гомогенних мас викопного органічного матеріалу (на противагу панівним уявленням про генезу нафти з органічних залишків, дрібнодиспергованих у глинах, аргілітах, мергелях, вапняках та інших осадових породах) і формування її родовищ.

Пізніше В. Б. Порфир'єв змінив свої погляди та в 1957 р. на Всесоюзній дискусії з проблеми походження нафти оприлюднив свою наукову позицію неорганічного походження нафти і газу. Його погляди базувалися на ґрунтовному вивченні геологічної будови й особливостей розміщення родовищ. Бездоганно обґрунтувавши (разом із проф. Й. В. Грінбергом) хімічний аспект можливості утворення нафти, вчений все ж не знайшов у природі геологічних умов, які забезпечували б процес її генерації.

Відмовившись від висновків своїх 30-річних досліджень, Володимир Борисович підтримав теорію проф. М. О. Кудрявцева про неорганічне, абіогенне походження нафти та газу. Він довів нафтогазоносність кристалічного фундаменту, внаслідок чого було відкрито родовища нафти на деяких розвідувальних площах ДДЗ.

В Інституті геології і геохімії горючих копалин НАН України з'явилися послідовники й учні науковця, серед яких — академік НАН України Григорій Доленко, професори Емануїл Чекалюк (термодинамічне обґрунтування генези нафти у верхній мантії), Йона Грінберг (баро-вакуумний синтез глибинної нафти), Віктор Лінецький (фізико-геологічні умови міграції нафти).

Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, Леніна, Жовтневої революції, медалями «За доблесну працю». Лауреат Державної премії УРСР у галузі науки і техніки, премії ім. В. І. Вернадського АН УРСР.

Помер 30 січня 1982 р.